

(savivaldybė, mokykla)

klasės (grupės) mokinio(-ės)

(vardas ir pavardė)

GEOGRAFIJA

Mokyklinio brandos egzamino užduotis
Pagrindinė sesija

2008 m. gegužės 29 d.

Trukmė – 2,5 val. (150 min.)

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar egzamino užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
- Galite naudotis rašymo priemonėmis (pieštuku, mėlyna spalva rašančiu parkeriu ar tušinuku), trintuku, matlankiu, liniuote.
- Egzamino metu negalima naudotis jokiais papildomais informacijos šaltiniais.
- Sunkesni žodžiai, pažymėti skaitmenimis, išversti į rusų ir lenkų kalbas.
- Patariame I dalies atsakymus iš pradžių žymėti (rašyti) pieštuku. Įsitikinę, kad tie atsakymai teisingi, pažymėkite juos mėlyna spalva rašančiu rašikliu.
- Atsakymai, pažymėti tik pieštuku arba visai nepažymėti, nevertinami.
- II dalies atsakymų paaiškinimus, jeigu jų reikalaujama, formuluokite glaustai ir aiškiai.
- Jeigu manote, kad klausimas yra klaidingas, jį praleiskite ir atsakykite į kitus. Jeigu klausimas iš tikrųjų klaidingas, jis nebus vertinamas.
- Skaičiavimus atlikite juodraščiui skirtame paskutiniame užduoties lape.

Linkime sėkmės!

VERTINIMAS

I dalis 1–20 klausimai	II dalis 21–34 klausimai	TAŠKŲ SUMA

Vertinimo komisijos pirmininkas

(parašas, vardas ir pavardė)

I vertintojas

(parašas, vardas ir pavardė)

II vertintojas

(parašas, vardas ir pavardė)

I dalis

*Į kiekvieną iš 1–20 klausimų yra tik po vieną atsakymą, kuris vertinamas 2 taškais.
Pasirinktąjį¹ atsakymą žyminčią² raidę apveskite³ apskritimais, pavyzdžiui, ©.*

1. Kuri kelionė nepriklauso prie Didžiųjų geografinių atradimų?
 - A F. Magelano.
 - B Dž. Kuko.
 - C Vasko de Gamos.
 - D K. Kolumbo.
2. Kas išleido žemėlapi, kuriame pirmą kartą Lietuva paminėta kaip atskira⁴ valstybė (LDK)?
 - A M. Počobutas.
 - B N. Kuzietis.
 - C M. K. Radvila.
 - D L. Stuoka-Gucevičius.
3. Kuris teiginys tinka⁵ ekstensyviajam žemės ūkiui?
 - A Ūkio plėtrai naudojamos naujausios technologijos.
 - B Menką derlių lemia primityvios darbo priemonės.
 - C Naudojama moderni technika ir efektyvios mineralinės trąšos.
 - D Labiau paplitęs ekonomiškai stipriose šalyse.
4. Kas maitina⁶ žemapelkes⁷?
 - A Krituliai.
 - B Šaltiniai.
 - C Gruntiniai vandenys, iš dalies kritulių vanduo.
 - D Upių ir upelių vanduo.
5. Kuri šalis naudojasi Dunojaus vandens keliu, norėdama pasiekti⁸ jūrą?
 - A Albanija.
 - B Lenkija.
 - C Slovakija.
 - D Vengrija.
6. Kuri geografinė zona geriausiai tinka grūdinėms kultūroms auginti?
 - A Taiga.
 - B Mišrieji miškai.
 - C Plačialapiai miškai.
 - D Stepės.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

¹ pasirinktąjį – wybrany – выбранный

² žyminčią – oznaczającą – значащую

³ apveskite – oprowadź – обведите

⁴ atskira – oddzielna – отдельная

⁵ tinka – pasuje – подходит

⁶ maitina – karmi, odżywia – питает

⁷ žemapelkes – bagna nizinne – низинные болота

⁸ pasiekti – osiągnąć – достигнуть

	Čia rašo vertintojai		
	I	II	III
7. Kaip pasikeis ⁹ Juozapinės kalno aukštis, jei Pasaulio vandenyno lygis pakils ¹⁰ 10 metrų?			
A Pažemės ¹¹ 1 m.			
B Pažemės 10 m.			
C Paaukštės ¹² 10 m.			
D Nepasikeis ¹³ .			
8. Kuris akmenis anglių telkinys yra Lenkijoje?			
A Donbaso.			
B Apalačų.			
C Rūro.			
D Silezijos.			
9. Kurios šalies valdymo forma ¹⁴ yra monarchija?			
A Nepalo.			
B Turkijos.			
C Egipto.			
D Argentinos.			
10. Kurios apskrities teritorija yra arčiausiai ¹⁵ Baltijos jūros?			
A Šiaulių.			
B Telšių.			
C Marijampolės.			
D Panevėžio.			
11. Kuri valstybė pirmiausia išgarsėjo ¹⁶ jūros pakrantėje įkurtomis laisvosiomis ekonominėmis zonomis?			
A JAV.			
B Vokietija.			
C Japonija.			
D Kinija.			
12. Kuris teiginys tinka prekiniam plantacijų ūkiui?			
A Daugiausia auginami kviečiai, miežiai, kukurūzai.			
B Daugiausia tokių ūkių yra atogrąžų klimato šalyse.			
C Auginami įvairūs kultūriniai augalai.			
D Produkcija auginama tik šeimos ir bendruomenės poreikiams.			
13. Kurioje valstybėje yra daugiausia budizmo išpažinėjų ¹⁷ ?			
A PAR.			
B Alžyre.			
C Irane.			
D Mongolijoje.			

⁹ pasikeis – zmiēni się – изменится¹⁰ pakils – uniosą się – поднимутся¹¹ pažemės – znižą się – снизятся¹² paaukštės – podwyższą się – повысятся¹³ nepasikeis – nie zmiēnią się – не изменятся¹⁴ valdymo forma – forma rządzenia – форма управления¹⁵ arčiausiai – najbliżej – наиболее близко¹⁶ išgarsėjo – zasłynął – прославился¹⁷ išpažinėjų – wyznawców – исповедующих

14. Kuri valstybė nėra Europos Sąjungos narė?

- A** Suomija.
B Olandija.
C Norvegija.
D Austrija.

C Norvegija.

D *Austrija.*

15. Kurios Lietuvos vietovės įtrauktos¹⁸ į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą?

- A** Trakai, Palanga, Vilniaus senamiestis.
B Kauno senamiestis, Kernavė, Trakai.
C Kuršių nerija, Palūšė, Kernavė.
D Kernavė, Kuršių nerija, Vilniaus senamiestis.

C Kuršių nerija, Palūšė, Kernavė.

D Kernavė, Kuršių nerija, Vilniaus senamiestis.

16. Kurioje eilutėje nurodytas vienas iš būdų, taikomų¹⁹ siekiant išsaugoti Pasaulio vandenyno biologinius išteklius?

- A** Nustatomos žvejybos kvotos.
B Statomi šiuolaikiniai žvejybos laivai.
C Mažinamos žvejų tinklų akutės.
D Stabdoma akvakultūros plėtra.

C Mažinamos žvejų tinklų akutės.

D Stabdoma akvakultūros plētra.

17. Kokių naudingųjų iškasenų telkiniai²⁰ sieja²¹ Vakarų Sibiro ir Persų įlankos regionus?

- A** Akmens angliņi.
B Naftas.
C Vario rūdos.
D Geležies rūdos.

C Vario rūdos.

D Geležies rūdos.

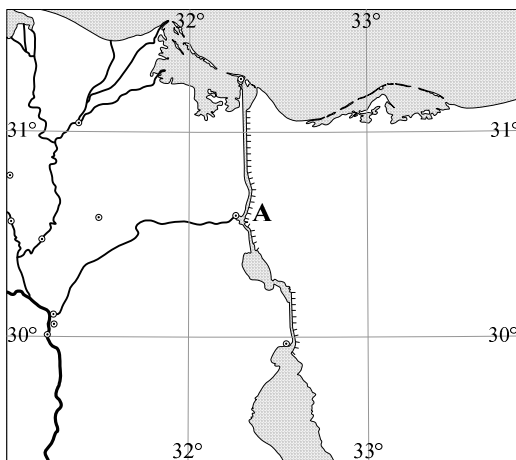
18. Kuris teigums geriausiai tinka vandens transportui apibūdinoti?

- A** Manevringiausias.
B Ekologiškai švariausias.
C Greičiausias.
D Pigiausias.

C Greičiausias.

D Pigiausias.

19. Koks kanālas pažymētas raide A?

- A** Kylio.
B Korinto.
C Panamos.
D Sueco.

C Panamos.

D Sueco.

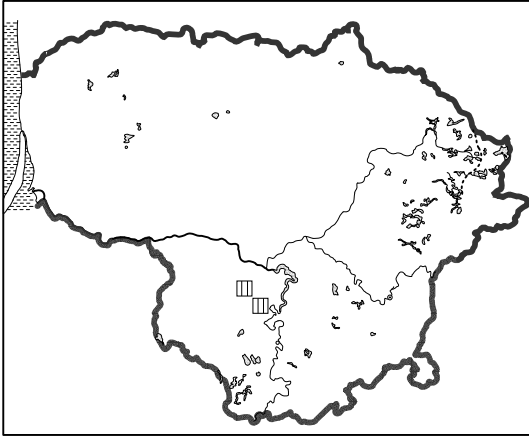
¹⁸ įtrauktos – wciągnięte – внесенные

¹⁹ taikomu – stosowanych – применяемых

²⁰ telkiniai – złoża – месторождения

²¹ sieja – powiązuja – связывают

20. Kurių naudingųjų iškasenų telkiniai pažymėti kartoschemoje?

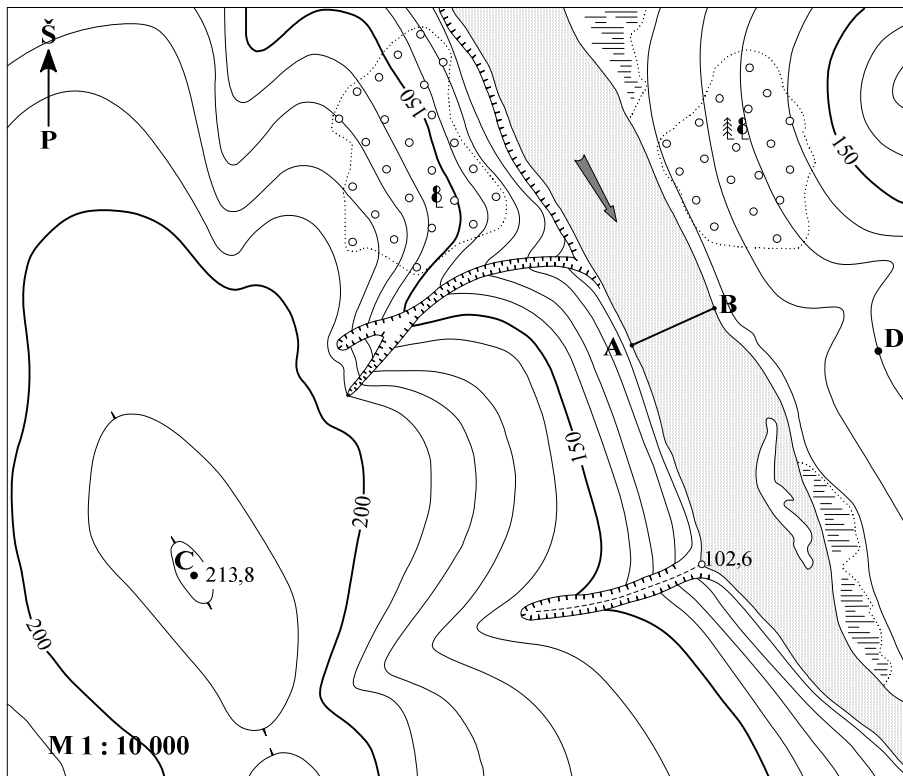

- A Anhidrito.
- B Klinties.
- C Dolomito.
- D Durpių.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

1-20 klausimų (I dalies) taškų suma (maks.40 taškų)

--	--	--

II dalis*Maksimalus vertinimas – 100 taškų.***21.** Naudodamiesi topografinio žemėlapio fragmentu atlikite užduotis.1. Koks šio žemėlapio žodinis²² mastelis?

(1 taškas)

2. Koks upelio plotis tarp taškų A ir B?

(1 taškas)

3. Kokia upelio tėkmės²³ kryptis²⁴?

(1 taškas)

4. Koks taško D absoliutinis aukštis?

(1 taškas)

5. Koks aukščiausios kalvos (C) santykinis aukštis nuo upės vandens lygio?

(1 taškas)

6. Kokie miškai auga upės krantuose²⁵?

Kairiajame krante _____

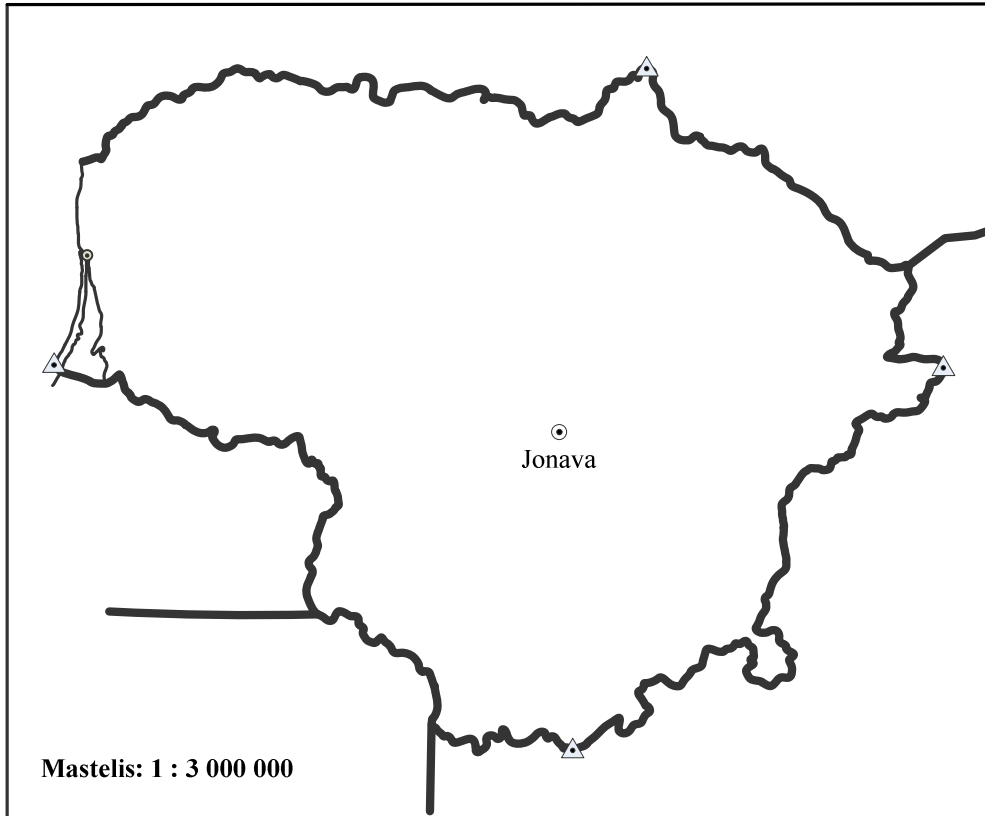
Dešiniajame krante _____

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

21 klausimo taškų suma (maks.7 taškai)²² žodinis – ustny – устный²³ tėkmės – prąd – течения²⁴ kryptis – kierunek – направление²⁵ krantuose – na brzegach – на берегах

22.

1. Kokiu azimutu nuo Jonavos yra toliausiai²⁶ rytuose ir vakaruose esančios Lietuvos vietos?

R _____

V _____

(2 taškai)

2. Kuris kraštinis taškas yra toliausiai nuo Jonavos?

_____ (1 taškas)

3. Kiek kilometrų nuo Jonavos iki to toliausiai esančio kraštinio²⁷ taško?

_____ (1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

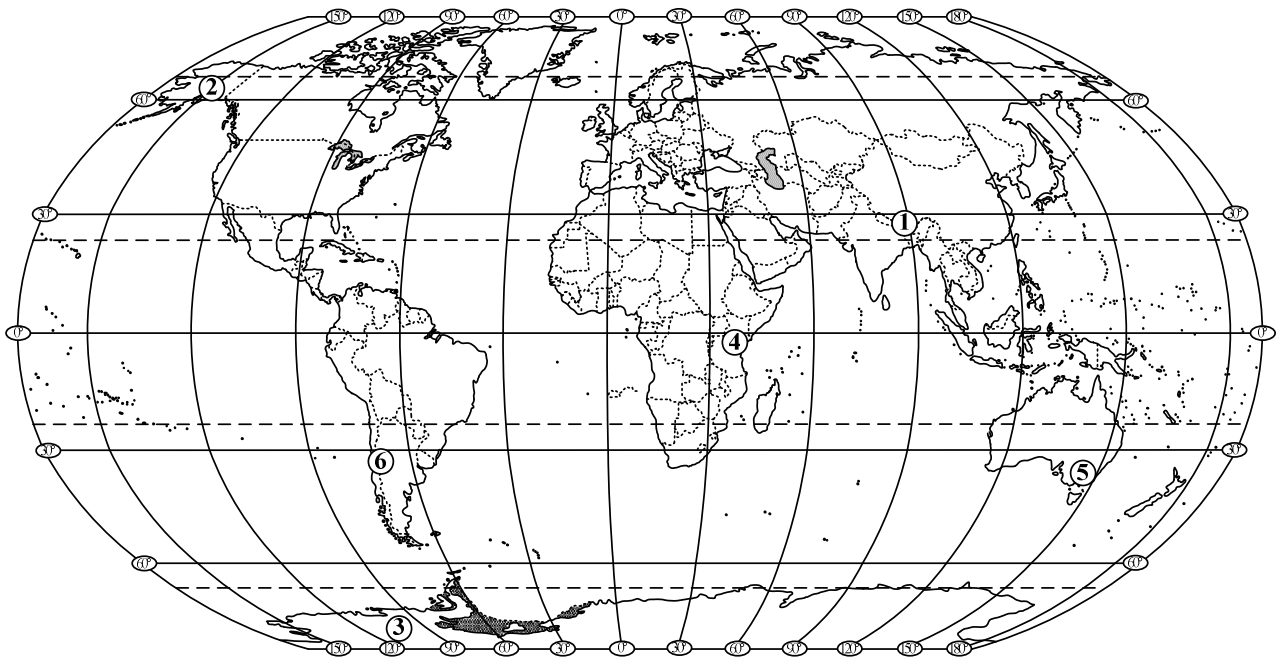
22 klausimo taškų suma (maks.4 taškai)

_____	_____	_____
-------	-------	-------

²⁶ toliausiai – najdalej – наиболее далеко

²⁷ kraštinio – skrajnego – крайнего

23. Žemėlapyje skaitmenimis pažymėtos žemynų viršukalnės, į kurias 1993–1996 m. įkopė²⁸ keliautojas ir alpinistas Vladas Vitkauskas. Įvardykite²⁹ jas.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

(6 taškai)

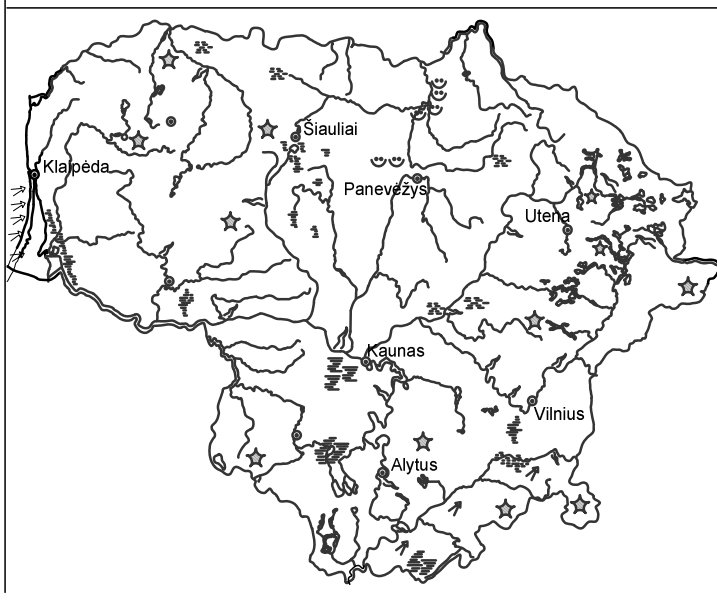
23 klausimo taškų suma (maks.6 taškai)

--	--	--

²⁸ įkopė – wszedł – поднялся

²⁹ įvardykite – nazwij – назовите

24.

1. Kokie procesai vyksta³⁰ Lietuvos vidurio žemumos šiaurinėje dalyje?

(1 taškas)

2. Kuriuose rajonuose šie procesai vyksta aktyviausiai?

(2 taškai)

3. Kokių reikia sąlygų, kad vyktų šie procesai? (Nurodykite 2 sąlygas.)

1. _____

2. _____

(2 taškai)

4. Kokia ūkininkavimo forma buvo pradėta plėtoti³¹ šiame regione?

(1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

24 klausimo taškų suma (6 taškai)

_____	_____	_____
-------	-------	-------

³⁰ vyksta – odbywa się – происходит

³¹ plėtoti – rozwijać – развивать

25. Užbaikite³² sakinius apie Vokietiją.

1. Rytuose Vokietija ribojasi³³ su _____ .
2. Iš naudingųjų iškasenų Vokietijoje daugiausia yra _____ .
3. Vokietijai būdingas tankus³⁴ miestų ir kaimų tinklas³⁵. Daugelis gyvenviečių suaugusios³⁶ į _____ .
4. Vokietijoje yra daug didelių uostų. Vienas iš jų _____ .
5. Svarbią reikšmę jūrų laivybai³⁷ turi _____ kanalas.
6. Geriausiai pasaulyje žinoma Vokietijos pramonės šaka³⁸ yra _____

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

(6 taškai)

25 klausimo taškų suma (maks.6 taškai)			
---	--	--	--

26.

³² užbaikite – dokończ – завершите

³³ ribojasi – graniczy – граничит

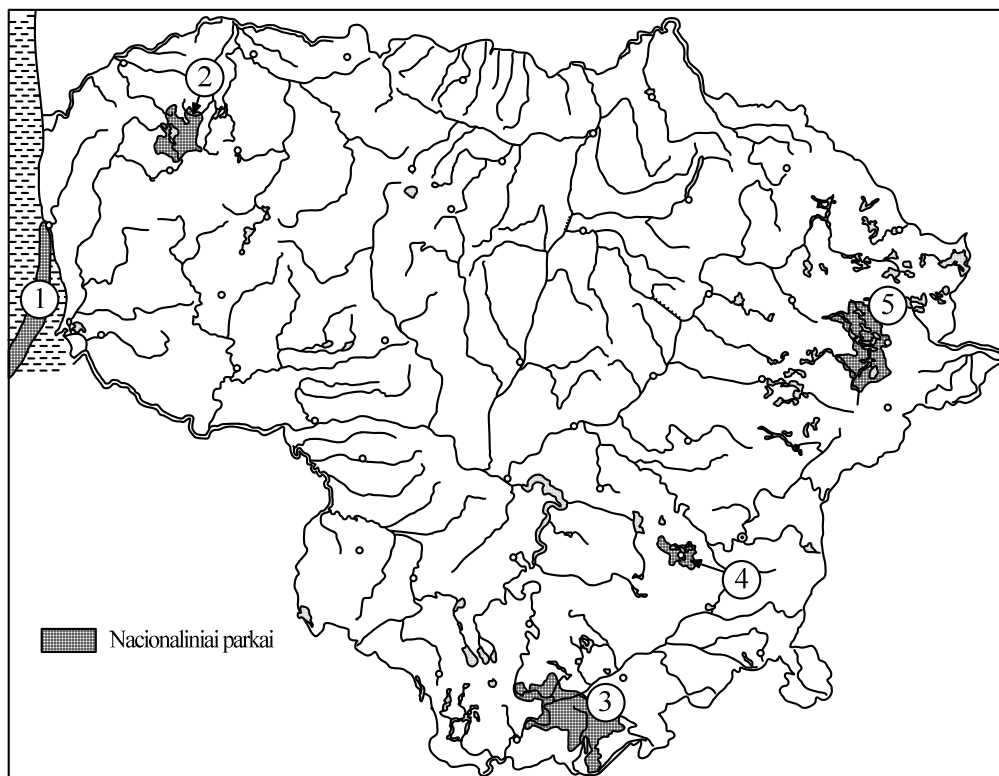
³⁴ tankus – gęsty – густой

³⁵ tinklas – sieć – сеть

³⁶ suaugusios – dorosłe – взрослые

³⁷ laivybai – żegluga – судоходству

³⁸ šaka – gałąź – отрасль

1. Kartoschemoje skaitmenimis pažymėti Lietuvos nacionaliniai parkai. Įvardykite juos.

1. _____ 4. _____

2. _____ 5. _____

3. _____

(5 taškai)

2. Kuo nacionalinis parkas skiriasi³⁹ nuo regioninio parko?

(1 taškas)

3. Kur buvo įkurtas⁴⁰ pirmasis pasaulyje nacionalinis parkas?

Valstybė _____

Nacionalinio parko pavadinimas _____

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

26 klausimo taškų suma (maks.8 taškai)

³⁹ skiriasi – różni się – отличается

⁴⁰ ikurtas – założony – основан

27.

1. Kokia dykuma pažymėta raide A?

_____ (1 taškas)

2. Dėl kokios priežasties vakarinėje žemyno pakrantėje susidarė ši atogrąžų dykuma? _____

_____ (1 taškas)

3. Kurioje valstybėje yra ši dykuma? _____ (1 taškas)

4. Kuri Pietų Amerikos valstybė garsėja⁴¹ didžiuliais naftos telkiniais⁴²? _____

_____ (1 taškas)

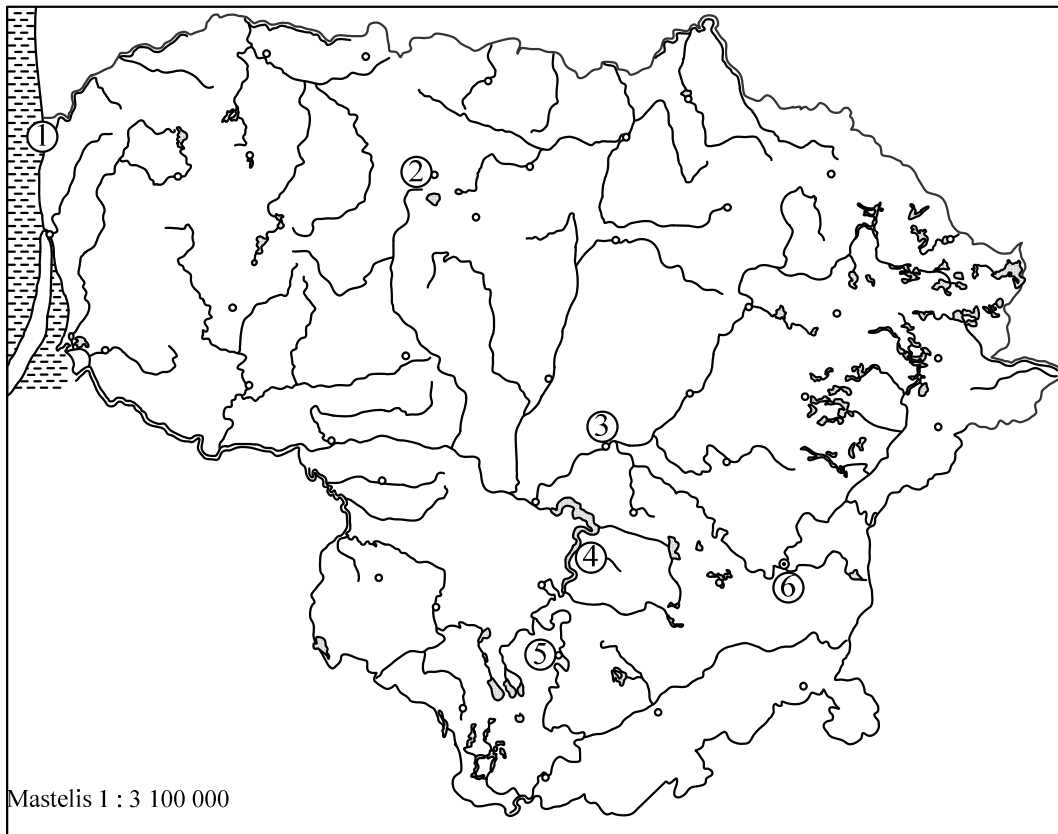
Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

27 klausimo taškų suma (maks.4 taškai)

⁴¹ garsėja – słyną – славятся

⁴² telkiniais – złożami – месторождениями

28.

1. Kuriais skaitmenimis kartoschemoje pažymėtos kai kurių Lietuvos įmonių ir elektrinių vietos? (Lentelėje ties pavadinimais įrašykite atitinkamus⁴³ skaitmenis.)

Eil. Nr.	Ūkio objektai	Skaitmuo
1	Kruonio HAE	
2	AB „Snaigė“	
3	Būtingės terminalas	
4	AB „Sparta“	
5	AB „Achema“	
6	AB „Naujoji rūta“	

Čia rašo vertintojai

I	II	III

(6 taškai)

28 klausimo taškų suma (maks.6 taškai)

--	--	--

⁴³ atitinkamus – odpowiednie – соответствующие

29. Kuriuos kultūrinius augalus apibūdina⁴⁴ šie tekstai? Prie teksto parašykite atitinkamo⁴⁵ augalo pavadinimą (kviečiai, kukurūzai, ryžiai, arbatmedis, kakavmedis, kavamedis).

		Čia rašo vertintojai		
		I	II	III
1.	Augalo gimtinė yra Meksika. Actekai ir majai augalą vadino šokolado medžiu. Auginamas atogrąžų srityse.			
2.	Didžiausi jų pasėlių ⁴⁶ plotai yra Rytų ir Pietryčių Azijos didžiųjų upių slėniuose ir deltose.			
3.	Jau keli dešimtmečiai svarbiausias jų auginimo ⁴⁷ arealas yra JAV ir Kanados prerijų rajonai, nors augalas kilęs iš Pietvakarių Azijos.			
4.	Augalai kilę iš Centrinės Amerikos. K. Kolumbui atradus Naująjį Pasaulį, jie paplito ⁴⁸ ir kituose žemynuose, auginami maistui, pašarui ir kaip žaliava pramonei.			
5.	Šio augalo gimtinė yra Etiopija, auginamas atogrąžų šalyse (Brazilijoje, Kolumbijoje, Meksikoje), o daugiausia suvartojama ekonomiškai stipriose šalyse.			
6.	Auginamas atogrąžų ir subtropikų srityse. Portugalai iš kelionių į Kiniją ir Pietryčių Azijos kraštus kartu su prieskoniais ⁴⁹ atvežė į Europą.			

(6 taškai)

29 klausimo taškų suma (maks.6 taškai)

⁴⁴ apibūdina – charakterizuje – характеризует

⁴⁵ atitinkamo – odpowiedniego – соответствующего

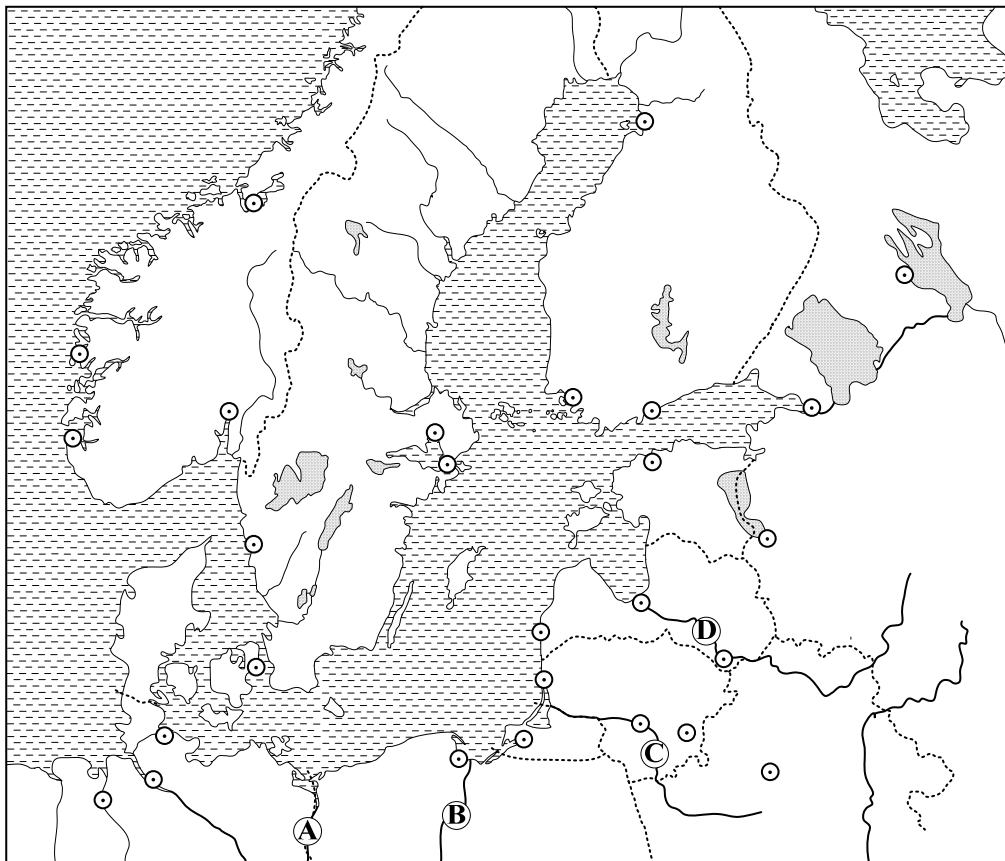
⁴⁶ pasėlių – zasiewów – посевов

⁴⁷ auginimo – wzrostu – роста

⁴⁸ paplito – rozszerzył się – распространился

⁴⁹ prieskoniais – przyprawami – пряностями

30.

1. Kurios Baltijos jūros dalies vanduo yra druskingiausias⁵⁰?

Kodėl? _____

(2 taškai)

2. Raidėmis pažymėtos į Baltijos jūrą įtekančios⁵¹ upės. Įvardykite jas.

A _____ C _____

B _____ D _____
(4 taškai)

3. Kurių valstybių sostinės įsikūrusios⁵² prie Baltijos jūros? (Nurodykite 4 valstybes.)

1 _____ 3 _____

2 _____ 4 _____ (4 taškai)

Čia rašo vertintojai

[illegible]

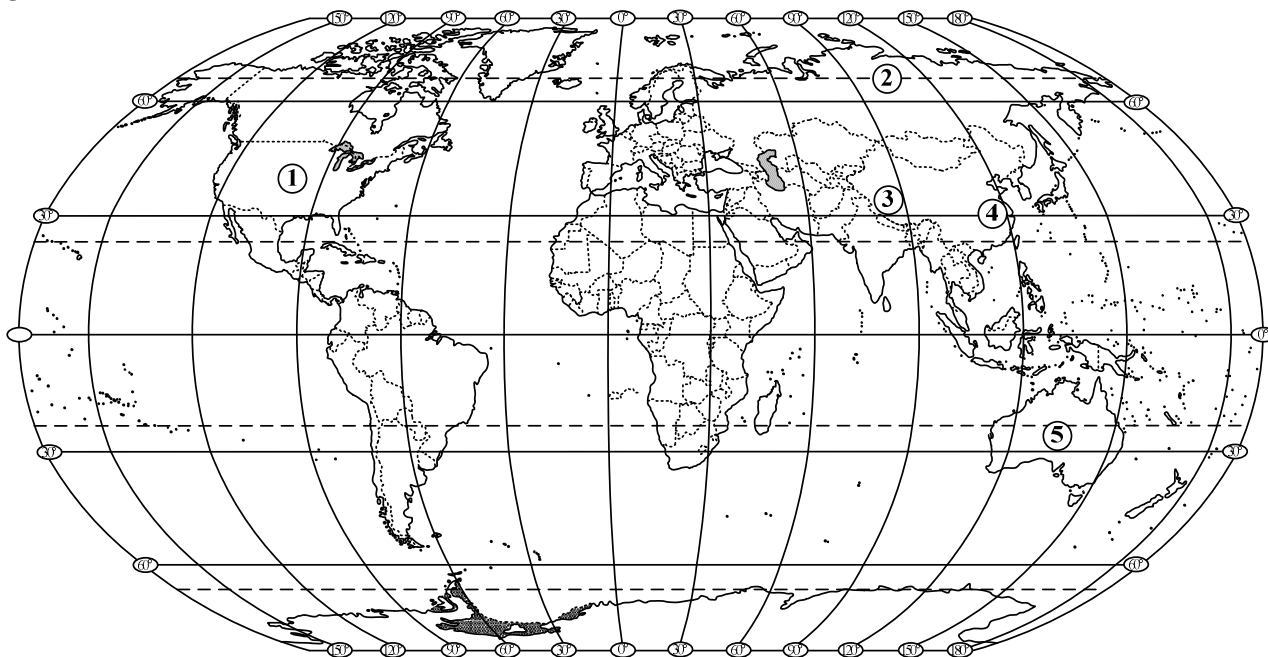
30 klausimo taškų suma (maks.10 taškų)

⁵⁰ druskingiausias – najbardziej zasolony – наибольшей засолённости

⁵¹ įtekančios – wpływające – влияющие

⁵² isikūrusios – położone – расположенные

31.

1. Kurios teritorijos, žemėlapyje pažymėtos skaitmenimis (1 – 5), yra tinkamos ar netinkamos⁵³ žemdirbystei⁵⁴? (Lentelėje įrašykite žodžius *tinkama*, *netinkama*.) Kodėl?

Eil. Nr.	Tinkama ar netinkama žemdirbystei teritorija	Kodėl?
1		
2		
3		
4		
5		

Čia rašo vertintojai

I II III

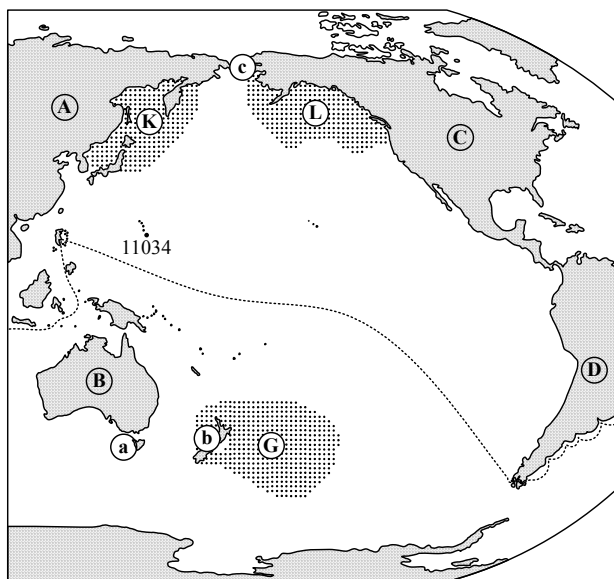
(10 taškų)

31 klausimo taškų suma (maks.10 taškų)

⁵³ netinkamos – niezdatny – непригодные

⁵⁴ žemdirbystei – rolnictwo – земледелию

33.

- Koks vandenynas pavaizduotas kartoschemoje? _____
(1 taškas)
- Kurių žemynų krantus skalauja⁵⁵ šis vandenynas ir jo jūros?
A _____ C _____
B _____ D _____
(4 taškai)
- Kurio žymaus keliautojo maršrutas pažymėtas punktyrais⁵⁶?

(1 taškas)
- Kokios salos ir sąsiauriai pažymėti raidėmis a, b, c ?
a) _____
b) _____
c) _____
(3 taškai)
- Kaip vadinama giliausia⁵⁷ vandenyno vieta?

(1 taškas)
- Kuria raide pažymėta šio vandenyno žuvingiausia⁵⁸ akvatorija?

(1 taškas)
- Kodėl žuvingiausi vandenyno plotai yra šelfo zonose?

(1 taškas)

Čia rašo vertintojai

I II III

33 klausimo taškų suma (maks.12 taškų)

⁵⁵ skalauja – omywają – омывают⁵⁶ punktyrais – linią przerywaną – пунктирами⁵⁷ giliausia – najgłębsza – самая глубокая⁵⁸ žuvingiausia – obfitująca w ryby – самая рыбная

34. Išrinkite⁵⁹ teisingus ir neteisingus teiginius. Jų numerius įrašykite į lentelės apskritimus.

Teisingas teiginys	☐	☐	☐	☐	☐
Neteisingas teiginys	☐	☐	☐	☐	☐

1. Bengelos srovė teka palei Afrikos pietrytinius krantus.
2. Vidutinėse platumose dėl atmosferos slėgio ir Žemės sukimosi⁶⁰ oro srautai⁶¹ juda iš vakarų į rytus.
3. Tekantis⁶² vanduo yra plačiausiai naudojamas atsinaujinantis energijos šaltinis.
4. Aliuminio žaliava yra boksitai.
5. Kietalapių miškų ir krūmynų geografinėje zonoje auga alyvmedis, kamštinis ąžuolas, bukas.
6. Europos Sąjungai priklauso 25 valstybės.
7. Į Lietuvą ciklonai dažniausiai atslenka⁶³ iš Arkties vandenyno.
8. Didesnioji pasaulio valstybių dalis yra monarchijos.
9. Kuršių mariose ir vidaus vandenyse žuvų įvairovė⁶⁴ daug didesnė nei Baltijos jūroje, tačiau ištekliai mažesni.
10. Islandija – valstybė, turinti tankų geležinkelių tinklą.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

(10 taškų)

34 klausimo taškų suma (maks.10 taškų)

21–34 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA (maks.100 taškų)

⁵⁹ išrinkite – wybierz – выберите

⁶⁰ sukimosi – obrotu – вращения

⁶¹ srautai – potoki – потоки

⁶² tekantis – płynący – čia: течение (воды)

⁶³ atslenka – nadciągają – надвигаются, приползают

⁶⁴ įvairovė – różnorodność – разнообразие

JUODRAŠTIS